

De oorzaken van het ‘migranten-pensioengat’

“De lagere pensioeninkomens van migranten is een samenloop van meerdere sociale factoren”

Koen Veldman, Jelle Lössbroek, Kène Henkens en Frank van Tubergen (NIDI-KNAW)/RUG

Wat is onderzocht in het paper?

In de hele westerse wereld hebben migranten een lager pensioen dan niet-migranten: het ‘migranten-pensioengat’. In Nederland in het bijzonder leeft 40 procent van de niet-Westerse migranten in pensioenarmoede terwijl dit ‘slechts’ 6 procent is voor Westerse migranten en 3 procent voor niet-migranten. Dit paper onderzoekt de oorzaken van dit pensioengat aan de hand van een systematische literatuurstudie.

Wat zijn de belangrijkste bevindingen?

De oorzaken van het migranten-pensioengat zijn samen te vatten in vier categorieën: institutionele, economische, sociaal-culturele en relationele factoren. De institutionele factoren hebben betrekking op verschillen in toegang tot pensioenregelingen en op de invloed van beleidskeuzes op pensioenaanspraken. De belangrijkste institutionele belemmering is hoogte van de AOW die afhankelijk is van het aantal jaren dat iemand in Nederland woont. De economische factoren opereren op de arbeidsmarkt en bestaan onder andere uit inkomensongelijkheid, onderbroken carrières en langdurige werkloosheid. Zo werken migranten vaker dan niet-migranten als zzp’er en bezitten zij vaker geen eigen woning. De sociaal-culturele factoren hangen samen met beperkte taalvaardigheid, onbekendheid met het pensioenstelsel en verschillen in financiële gewoonten. Zo zijn migranten soms niet op de hoogte van bestaande regelingen, kan rentebetaling vanuit religieuze overtuiging verboden zijn. Een belangrijk voorbeeld in Nederland is het hoge percentage dat de AIO-uitkering niet gebruikt. Tot slot spelen relationele factoren een rol, zoals de steun van familie of gemeenschap. Met name kinderen helpen de ouders wegwijs maken in het pensioenstelsel of het direct financieel ondersteunen. Deze factoren kunnen een stimulerende invloed hebben, maar ook juist beperkingen opleveren, bij de voorbereiding op het pensioen.

Wat zijn de implicaties?

Op basis van de wetenschappelijke literatuur kunnen een aantal stappen worden ondernomen om het migranten-pensioengat te verkleinen.

- Maak veilige en privacy-bewuste gegevensuitwisseling mogelijk, zodat de SVB actiever mensen kan benaderen die recht hebben op Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO).
- Verbeter de arbeidsmarktpositie van migranten, zodat zij beter voorbereid zijn voor hun pensioen.
- Informeer migranten vroegtijdig en actief over hun pensioenrechten, via inburgeringscursussen, werkgevers of online.
- Vereenvoudig de overdraagbaarheid van pensioenen.

Meer weten? Lees het paper:

Understanding the Migrant Pension Gap in the Netherlands. A Systematic Review and Integrated Framework